

**Protokół Nr 54-11/2014 z posiedzenia
Komisji Spraw Społecznych i Ochrony Zdrowia Rady Miasta Gdańska
z dnia 18 września 2014 r.
w Uniwersyteckim Centrum Klinicznym, przy ul. Dębinki 7**

Posiedzenie rozpoczęło się o godz. 15:00

Obecność:

Posiedzenie Komisji odbyło się w 6-osobowym składzie, wg. listy obecności, stanowiącej załącznik nr 1 do protokołu.

Lista pozostałych osób uczestniczących w posiedzeniu stanowi załącznik nr 2 do protokołu.

Posiedzeniu przewodniczyła radna Beata Dunajewska - Daszczyńska.

Miejscem spotkania był Oddział Diabetologii Dziecięcej w UCK.

Członkowie Komisji zostali przywitani przez panią prof. Małgorzatę Myśliwiec - Ordynator Oddziału, która pokrótce opowiedziała o historii powstawania Oddziału, specyfice pracy i warunkach hospitalizacji pacjentów.

Następnie, Pan Arkadiusz Lendzion - Zastępca Dyrektora ds. Administracyjno - Technicznych, oprowadził Komisję po Oddziale Diabetologii Dziecięcej oraz budynku Centrum Medycyny Inwazyjnej przy ul. Smoluchowskiego 17.

Po wizytacji, Komisja przystąpiła do merytorycznej części posiedzenia.

Przewodnicząca Komisji przedstawiła następujący porządek posiedzenia:

- 1. Podsumowanie programu „6-10-14 dla Zdrowia”*
- 2. Powołanie komisji konkursowej w sprawie akcji „Szkoła Społecznie Wrażliwa”*
- 3. Sprawy bieżące, wolne wnioski, korespondencja.*

Komisja - jednogłośnie 5 głosami „za” - przyjęła tak zaproponowany porządek obrad.

Porządek stanowi załącznik nr 3 do protokołu.

PUNKT 1

Podsumowanie programu „6-10-14 dla Zdrowia”

Marek Jankowski - dyrektor Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka
Program 6-10-14 jest ściśle związany z Ośrodkiem Promocji Zdrowia. Ośrodek jest jednostką budżetową, powołaną w roku 1992. Naszą misją jest odpowiadanie na pytania jak zwiększać szanse dzieci na dłuższe i zdrowsze życie. Mówimy tu raczej

o medycynie behawioralnej, o zachowaniach prozdrowotnych, niż o leczeniu i metodach inwazyjnych. My zajmujemy się tym wszystkim, co się dzieje zanim człowiek zachoruje. Realizujemy dwa programy w mieście Gdańsku „Zdrowe Życie Twojego Dziecka” i „Zdrowy Uczeń”. „Zdrowe Życie Twojego Dziecka” jest skierowane do dzieci 6-letnich czyli tych, które są u progu nauki szkolnej. Dzieci przychodzą do nas od ośrodka wraz z rodzicami, a celem jest przygotowanie dla takiego dziecka planu postępowania prozdrowotnego. Tutaj dotykamy programu 6-10-14 dlatego, że czasami ten plan postępowania zdrowotnego zawiera w sobie skierowanie czy udział w programie interwencyjnym. Badamy dzieci 6-cio i 7-letnie. W roku 2014/2015 badamy rocznik 2008 i badamy wszystkie placówki oświatowe miasta Gdańska, wszystkie dzieci są zapraszane. Badamy 80% populacji dzieci gdańskich, to jest 3000 dzieci rocznie. Jak tworzymy plan postępowania wobec dzieci? Otóż spotykamy się ze specjalistami z różnych dziedzin. Program jest interdyscyplinarny. Jest spotkanie z psychologiem, dietetykiem, edukatorem zdrowia, pediatrą, specjalistą aktywności fizycznej, z lekarzem, który ocenia narząd ruchu, postawę ciała dziecka. Wszyscy ci ludzie współpracują, żeby stworzyć jeden plan postępowania zdrowotnego, który jest w formie pisemnej wraz z materiałem edukacyjnym przedstawiany rodzicom. Czy takie działania są potrzebne? Badania z 2011 roku pokazują, że rodzice w 90% są zadowoleni i program całkowicie spełnia ich oczekiwania, 75% rodziców deklaruje, że zmieni styl życia dzieci wedle wskazań, które usłyszeli w ośrodku, a ponad 20% rodziców mówi, że całkowicie zmieni styl życia dziecka. To jest ta część deklaratywna. „Najtrudniejsze” dzieci mogły pójść na dalszą roczną opiekę, kiedy można było wspierać, obserwować żeby faktycznie można było zobaczyć czy te deklaracje kończą się pozytywnym efektem w postaci zmian zachowań. Program otrzymał nagrodę w 2011 roku jako jeden z najlepszych programów realizowanych w Polsce. Podobną nagrodę otrzymał program „6-10-14” rok później. Drugi program to „Zdrowy uczeń”, to jest program realizowany w szkołach podstawowych, to są dzieci 9-cio i 11-letnie. Również tutaj celem jest plan postępowania zdrowotnego, który szykują specjaliści ośrodka promocji zdrowia i także ten program jest skoordynowany z pracą UCK. Te badania wyglądają w ten sposób, że lekarz ze specjalistą aktywności fizycznej badają dzieci na terenie szkół, używają do tego specjalnych narzędzi, które ułatwiają tę pracę, w finale powstaje taki plan, który pokazuje te obszary, które u dziecka są w strefie zdrowia czyli ciśnienie tętnicze, sprawność krążeniowo-oddechową, postawę ciała i te obszary, które uważa się za zagrożone, czy pokazują już istniejące, poważniejsze choroby. Problem nadwagi i otyłości to jest wynik w granicach 20% czyli co 5 dziecko w Gdańsku ma nadwagę. Ok. 3-4% dzieci ma nadwagę i to te dzieci głównie trafiają do UCK. Jeżeli chodzi o ciśnienie tętnicze, to jest jednorazowy pomiar więc nie do końca jest jeszcze zweryfikowany bo wymaga to obserwacji ale u ok. 15-20% dziewcząt i 20% chłopców przy 3-krotnym powtarzaniu w danym momencie ciśnienia tętniczego potwierdza się podwyższone wartości. Oczywiście to musi być wszystko potem zweryfikowane żeby można było postawić diagnozę ale to jest taki pierwszy sygnał do obserwacji. Oczywiście znaczna część tych dzieci z podwyższonymi ciśnieniami tętnicznymi to są dzieci z otyłością. Sprawność krążeniowo - oddechowa, którą sprawdzamy u dzieci 6-letnich, 10-letnich. Obserwujemy, że im dziecko starsze tym gorsza jest sprawność krążeniowo - oddechowa. Dzieciom brakuje wysiłku o charakterze tlenowym. Dziecko powinno wykonywać zajęcia, które byłyby obciążone wysiłkami tlenowymi. Postawa ciała: 70% dzieci w Gdańsku to są dzieci z wadami postawy, ale dzieci z poważnymi schorzeniami typu skolioza jest niewielki odsetek, to jest

średnio 3% w Gdańsku. Współpraca z UCK zaczęła się w roku 2011 we wrześniu, myśmy przebadali ok. 17 tys. dzieci, to są dzieci, które myśmy klasyfikowali wtedy kiedy była możliwość tych wyższych wskaźników. UCK podniosła ten próg i liczba dzieci zdecydowanie się zmniejsza ponieważ nie jesteśmy w stanie przyjmować wszystkich tych, które są już z nadwagą, skupiliśmy się wyłącznie na dzieciach z otyłością.

Pan dr Michał Brzeziński - Koordynator Programu „6-10-14”

Rzecz, którą udało nam się wdrożyć dzięki temu, że wszedł Program 6-10-14, to że możemy monitorować te dzieci w czasie. Wcześniej tego nie było bo dzieci były badane jako 6-latki, później był program „Zdrowy uczeń” gdzie były badane 9-latki, a teraz dodatkowo badamy 14-latków. W związku z tym w ciągu 8 lat mamy 3 punkty uchwytu gdzie te dzieci monitorujemy. My zaczynamy widzieć, które dzieciaki w wieku 6 lat powinny być intensywnie edukowane, żeby nie było z nimi problemu w wieku 14 lat. Jest pewna grupa dzieci z określonymi predyspozycjami, za które trzeba by było się wziąć w wieku 6 lat żeby nie miały otyłości w wieku 14 lat i zaczniemy to w Gdańsku wdrażać jak tylko udowodnimy na papierze, że tak rzeczywiście jest.

Pani Paulina Metelska - Sekretarz Programu „6-10-14 Dla Zdrowia”

Chcę opowiedzieć o części interwencyjnej Programu „6-10-14”. Program powstał ze względu na to, że problemy zdrowotne dzieci pojawiają się coraz wcześniej. Cel programu został sformułowany w ten sposób, że poprawiamy stan zdrowia dzieci i młodzieży w Gdańsku. Program postawił sobie za cel stworzenie środowiska otoczenia do zdrowego rozwoju, dlatego miasto Gdańsk jako źródło finansowania programu postarało się, żeby zgromadzić wokół programu instytucje, które tworzą tło w środowisku dzieci i młodzieży, wśród nich jest m.in. Ośrodek Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka. Problem nadwagi i otyłości jest problemem wielopłaszczyznowym, nie jest problemem czysto medycznym ale również społecznym, emocjonalnym. Dlatego konieczny jest zespół interdyscyplinarny, potrzeba współpracy wielu specjalistów. Przebieg programu: kwalifikacja odbywa się na etapie szkolnym. Nie tworzyliśmy własnych mechanizmów, korzystamy z badań Ośrodka Promocji Zdrowia i Sprawności Dziecka i programy zdrowotne „Zdrowe życie dziecka” i „Zdrowy uczeń” to są badania przesiewowe, które stosujemy w grupie 6-cio i 7-latków. Od podstaw zbudowaliśmy przesiew 14-latków, korzystając z doświadczeń Ośrodka Promocji Zdrowia. W okresie od początku istnienia programu przebadaliśmy ponad 21 tys. dzieci, z czego do dalszej części zakwalifikowano 14%. Każdy z rodziców przychodząc do nas dostaje indywidualny plan postępowania prozdrowotnego. Oprócz tego jest zaproszony na kurs edukacyjny, prowadzony przez interdyscyplinarny zespół po to żeby posiadał wiedzę jak zmienić dotychczasowe przyzwyczajenia. Dostaje dostęp do strony internetowej, widzi przez to wszystkie zalecenia specjalistów, ma wiele narzędzi, które pozwalają mu monitorować zmianę, otrzymuje również skierowanie na badanie laboratoryjne, które pozywiają ocenić dwupłaszczyznowo czy nadmiar masy ciała nie jest skutkiem jakiś zaburzeń biochemicznych i z drugiej strony czy nadmiar masy ciała nie spowodował już zaburzeń. Spotkania odbywają się w okresach 3-miesięcznych, między 3 a 4 spotkaniem jest 6 miesięcy przerwy. 550 osób ukończyło program, dodatkowo oferujemy naszym pacjentom konsultacje specjalistyczne, najczęściej korzystamy z porad endokrynologa, współpracujemy z prof. Myśliwiec. Zaburzenia endokrynologiczne u dzieci z nadmiarem masy ciała są

dość powszechne. Korzystamy również z osobistego trenera zdrowia, jest to skutek współpracy z Akademią Wychowania Fizycznego. W przypadkach kiedy nadmiar masy ciała jest bardzo duży rodzina nie do końca jest w stanie sprostać wymaganiom przez nas stawianych, wchodzi do rodziny osobisty trener zdrowia, który spotyka się z naszym podopiecznym co tydzień, wyznacza cele, planuje zmiany w mniejszych krokach, rzadko to stosujemy ze względu na to, że jest to troszeczkę sztuczna ingerencja w system rodziny, niemniej jednak jest to rozwiązanie. Na początku kwalifikowaliśmy dzieci z nadwagą i otyłością, kwalifikacja wynosiła średnio 15%. W tym momencie kwalifikujemy tylko dzieci z otyłością, czyli jest to średnio 5-7% populacji dzieci gdańskich. Oznacza to, że ok. 10% dzieci już z rozwijającym się nadmiarem masy ciała nie może do nas do programu trafić. Oprócz tego program angażuje się w tworzenie środowiska otaczającego dzieci i młodzież, zajęliśmy się tym jak wyglądają stołówki w gdańskich szkołach. W zeszłe wakacje udało nam się zebrać i przeszkolić 160 kucharek i intendentek szkolnych. Były to warsztaty i edukacyjne i teoretyczne z dietetykiem, jak również z kucharzami warsztaty praktyczne. Zebraliśmy wiedzę jak funkcjonują stołówki w gdańskich szkołach. Dodatkowo prowadzimy edukację uczniów z zakresu zdrowego żywienia, prowadzimy szkolenia wśród nauczycieli, którzy mają sprawić żeby szkoły były bardziej przyjaznym środowiskiem. Program ukończyło ponad 500 pacjentów. Aktualnie w systemie w czynnej interwencji jest ponad 4 tys. dzieci. Zespół tworzy ok. 50 osób i nasz roczny budżet to jest niemalże 700 tys. zł rocznie. Wstępne oceny skuteczności wskazują, że program przynosi dobre efekty. Pacjent po rocznym okresie opieki „spada” w siatkach centylowych o 4 punkty. Dodatkowo obserwujemy poprawę w parametrach składu ciała i oraz sposobie odżywiania, podejścia do aktywności fizycznej, czy chociażby samoocena. Program jest doceniany w środowisku, otrzymaliśmy w 2012 roku pierwszą nagrodę na międzynarodowej konferencji za najlepszy projekt samorządu terytorialnego, najlepszą inicjatywę na rzecz zdrowia mieszkańców. A od września ubiegłego roku jesteśmy jednym z dwóch pediatrycznych centrów leczenia otyłości. Otrzymaliśmy certyfikat Europejskiego Towarzystwa Badań nad Otyłością, dzięki czemu Program 6-10-14 i UCK jest jednym z 30 takich miejsc w Europie.

Pan dr Michał Brzeziński - Koordynator Programu „6-10-14”

3 tygodnie temu rozliczaliśmy się ze szkołami, zawsze przed początkiem roku szkolnego wysyłamy do szkół informację o tym jak im poszło w zeszłym roku i jak im się z nami pracowało. My bez szkół nie istniejemy, jeżeli szkoły nie pozwolą nam ze sobą pracować to nie będziemy mogli realizować programu. Potrzeby w mieście są tym większe, im większa jest świadomość. Rozbudziliśmy tę świadomość w dyrektorach szkół i w części rodziców, że trzeba coś zrobić. Teraz powstał gigantyczny dół i trzeba go „zasypać” wiedzą i świadomością rodziców, czego nie jesteśmy w stanie sami zrobić, szczególnie jeśli będzie ten sam poziom finansowania. Obcięcie mniej niż 1/3 budżetu spowodowało mniejszą liczbę pacjentów dlatego, że koszty administracyjne są w pewnym zakresie nieruszane. To jest dla nas duży problem bo my wiemy, że jeżeli nie zajmiemy się dzieckiem w wieku 10 lat, to w wieku 14 lat wróci do nas jako dziecko otyłe. Dlatego prosimy o to, żeby rozważyć zwiększenie budżetu na przyszły rok. Pozwoliłoby nam to na dodatkowo zaopiekowanie się ok. 400 dzieci rocznie. Jeżeli udałoby się uzyskać dodatkowo pewne środki my jesteśmy gotowi do tych wszystkich szkół pójść i nauczyć ich jak być promotorem zdrowia w swojej szkole i jak zdejmować z nas

obowiązek uczenia co jest zdrowe w szkole. Jesteśmy gotowi żeby to zrobić, czekamy tylko na decyzję ze strony Urzędu Miasta.

Nie było pytań i głosów w dyskusji, przystąpiono do kolejnego punktu posiedzenia.

PUNKT 2

Powołanie komisji konkursowej w sprawie akcji „Szkoła Społecznie Wrażliwa”

Do komisji konkursowej zaproponowano kandydaturę Przewodniczącej Beaty Dunajewskiej - Daszczyńskiej, radnej Żanety Geryk oraz radnego Piotra Gierszewskiego.

Powyższe kandydatury zostały przyjęte jednogłośnie.

PUNKT 3

Sprawy bieżące, wolne wnioski, korespondencja.

Nie było spraw bieżących, wolnych wniosków i korespondencji.

Na tym posiedzenie zakończono. Godz. 17:00.

**Przewodnicząca Komisji Spraw Społecznych
i Ochrony Zdrowia RMG**

Beata Dunajewska - Daszczyńska

Protokolowała:
Monika Zawisza, Biuro Rady Miasta Gdańska